

Český jazyk – 2. st.

Charakteristika předmětu

Český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. V šestém ročníku v dotaci 5 hodin týdně, v sedmém až devátém ročníku po čtyřech hodinách. Tento předmět má stěžejní postavení mezi všemi vyučovacími předměty. Na 2. stupni je naším hlavním cílem vést žáky k jasnému, přehlednému a srozumitelnému vyjadřování. Výuka by měla vést k rozvíjení intelektu žáků (rozvoj logického myšlení, intelektových dovedností). Žák má zvládat práci s textem a vytvářet své vlastní texty, které bude umět i správně interpretovat.

Má se naučit souvisle vyjadřovat a správně a kultivovaně používat mateřský jazyk v běžných situacích. Získá pro život významné dovednosti, spojené s mnohostrannou komunikací člověka v moderním světě. Seznámí se s bohatostí českého jazyka, jeho slovní zásoby a v praxi by měl umět používat elementární pravidla stylistiky. Osvojí si podstatné poznatky ze systému českého jazyka a ovládne základy českého pravopisu.

V literární výchově směřuje výuka k tomu, aby se žáci, přiměřeně svému věku, naučili s porozuměním číst a interpretovat literární texty a vytvářet si základní čtenářské dovednosti a návyky. Seznámí se s nejdůležitějšími literárními žánry a formami, naučí se odlišit hodnotnou literaturu od literatury konzumní a manipulační.

Uvědomí si funkci divadla, filmu, televize a ostatních médií, zvládne se orientovat v jejich mnohostranné nabídce z hlediska kvality a významu pro život. Zároveň si vytvoří smysl pro krásu jazykového výrazu a uměleckého obrazu skutečnosti, probudí se v něm city lidské solidarity a spoluúčasti.

Materiální zabezpečení

Výuka bude probíhat většinou v kmenových třídách. Pokud to podmínky dovolí, budou žáci děleni do skupin. Do práce žáků budou začleněny návštěvy knihoven, práce s internetem a hlavně práce s knihou a různými texty. Velký důraz bude kladen na rozvoj komunikačních dovedností.

Strategie pro naplnění klíčových kompetencí v 6. a 7. ročníku

kompetence k učení:

- vedeme žáky k efektivnímu učení
- nabídneme žákům škálu metod k ověření získaných poznatků z českého jazyka
- motivujeme žáky k zájmu o učivo zařazením různých metod práce
- klademe důraz na čtení s porozuměním

kompetence k řešení problémů:

- vedeme žáky k řešení problémů nejen samostatně, ale i ve dvojici či ve skupině
- prostřednictvím návštěv v knihovně podněcujeme u žáků pozitivní vztah k četbě
- motivujeme žáky k vytváření vlastních textů, které slouží k rozvíjení jejich fantazie
- vedeme žáky ke snaze prezentovat svá díla v tisku

kompetence komunikativní:

- dbáme na formu žákova písemného i mluveného projevu
- učíme žáky dodržovat stanovená pravidla pro písemný i mluvený projev
- vedeme žáky k přesnému, výstižnému vyjadřování a k využívání komunikačních prostředků pro kvalitní práci
- vedeme žáky ke zpracování referátů z přečtených knih

- ☒ vedeme žáky ke čtení různých typů textů a klademe důraz na porozumění přečteného textu

kompetence sociální a personální:

- ☒ učíme žáky pracovat ve skupině, respektovat práci druhých, vést dialog, být tolerantní k názoru jiných
- ☒ učíme žáky vytvářet příjemnou atmosféru při práci v týmu
- ☒ vhodným způsobem podporujeme sebevědomí žáků, eliminujeme ostych při prezentaci vlastních názorů žáka
- ☒ vedeme žáky k dramatizaci literárních ukázek

kompetence občanská:

- ☒ seznamujeme žáky s naším literárním kulturním dědictvím

kompetence pracovní:

- ☒ motivujeme žáky k přípravě na hodiny českého jazyka
- ☒ doplňujeme výuku návštěvami knihoven a vhodnými příležitostnými exkurzemi

6. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	souvisle, přiměřeně rychle přečte, rozčlení text podle orientačních prvků analyzuje a interpretuje fakta vyčtená z textu a zhlédnutá v médiích v určitém rozsahu	praktické, věcné čtení a naslouchání	MDV V/g
<i>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</i>	vytvoří si vlastní názor na informaci, která je mu hovorem předána, a porozumí sdělení aktivně spolupracuje ve skupině, naslouchá partnerovi v dialogu či diskusi napíše subjektivně zabarvený popis a odliší ho od popisu	správná formulace otázek vstupy do rozhovoru prožitkové čtení a zážitkové naslouchání subjektivně zabarvený popis	
<i>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</i>	seznámí se s funkcí médií a jejími účinky uvede její informativní, zábavnou, přesvědčovací funkci zamyslí se nad chováním pod vlivem médií uvede druhy a příklady médií	funkce a účinky médií	MDV I/e MDV II/a MDV II/d
<i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně,</i>	rozezná a vhodně použije jaz. prostředky v dialogu s učitelem a	formální a neformální styly	

<i>jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i>	žáky v samostatných výstupech, dodrží zásady slovosledu neopakuje slova, třídí slovní zásobu, zaměří se na obsah sdělení	porovnání literárních a stylistických útvarů	
<i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i>	rozpozná a odliší slova spisovné a obecné češtiny a vhodně je použije v mluveném a písemném projevu a v jednotlivých slohových postupech a komunikačních situacích podle plánu mapy určitého města srozumitelně vysvětlí, popíše cestu z výchozího bodu do cílového bodu	rozvíjení komunikační schopnosti samostatného vystupování	
<i>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i>	připraví si modelovou situaci na poskytnutí služby nebo informace na úradech, poště vysvětlí pracovní postup popíše předmět, kamaráda vnímá nonverbální a paralingvální prostředky svého spolužáka a hodnotí je	komunikace verbální a neverbální	
<i>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i>	v učebnicích faktografických předmětů vyhledá základní informace rozliší podstatné a okrajové informace v odborném textu heslovitě i pomocí vět je formuluje a prakticky tuto dovednost využije při učení se ostatních předmětů	vyhledávání podstatných a nepodstatných informací v textu	
<i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i>	v návaznosti na jazykové učivo napíše gramaticky, pravopisně, stylisticky správně text vyjadřuje se souvětím, píše správně jednodušší větnou stavbu rozezná přímou a nepřímou řeč, rozezná zprávu a oznámení	užití gramatických, pravopisných a stylistických zásad přímá řeč zpráva oznámení	MDV I/f MDV III/a MDV III/b MDV III/c

<i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>	<p>sestaví osnovu</p> <p>vypracuje písemně samostatné vlastní texty (vypravování, popis, soukromý dopis)</p> <p>rozvíjí komunikační schopnost samostatného vystupování</p> <p>snaží se o zařazení svých příspěvků do školního časopisu</p>	písemné vypracování vypravování, popisu, dopisu	MDV VI/a MDV VI/b
Jazyková výchova			
<i>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	<p>správně reprodukuje čtení zdvojených souhlásek a zdůvodní jejich pravopis</p> <p>uvede příklady správného použití pauzy v textu</p> <p>zvládne použít důraz, tempo v textu</p> <p>rozliší přízvuky hlavní a vedlejší</p> <p>správně vysloví česká slova a běžně užívaná cizí slova</p>	<p>zvuková stránka jazyka</p> <p>spisovná a nespisovná výslovnost hlásek</p> <p>tempo, přízvuk, pauza, důraz</p>	OSV I/a
<i>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i>	<p>rozliší tvoření slov odvozováním a skládáním</p> <p>vyhledá v textu vhodné příklady</p> <p>označí předponu, kořen a příponu</p> <p>porovná rozdíly mezi odvozováním a skládáním slov</p>	<p>odvozování</p> <p>skládání</p>	
<i>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</i>	<p>vybere si a správně použije základní jazykové příručky</p> <p>zdůvodní jejich použití</p>	jazykové příručky	OSV I/b
<i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i>	<p>roztřídí jednotlivé ohebné slovní druhy</p> <p>rozdělí podstatná jména a konkrétní, abstraktní, pomnožná, hromadná a látková</p> <p>rozliší podstatná jména obecná a vlastní</p>	<p>tvarosloví</p> <p>ohebné slovní druhy</p>	

	<p>rozdělí přídavná jména na tvrdá, měkká, přivlastňovací a jmenné tvary přídavných jmen</p> <p>zdůvodní pravopis</p> <p>použije stupňování přídavných jmen</p> <p>vyhledá a určí druhy zájmen, vyskloňuje je</p> <p>vysvětlí používání podmiňovacího způsobu přítomného a minulého u sloves</p>		
<p><i>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</i></p>	<p>porovná větu jednoduchou se souvětím</p> <p>najde rozdíly mezi větou hlavní a vedlejší</p> <p>vhodně použije v textu různé spojovací výrazy</p> <p>umí vysvětlit pravopis interpunkce v jednoduchých souvětích</p>	<p>věta jednoduchá</p> <p>souvětí</p>	
<p><i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i></p>	<p>určí základní větné členy</p> <p>označí rozvíjející větné členy</p> <p>vytvoří věty s podmětem vyjádřeným podstatným jménem</p> <p>vytvoří věty s podmětem vyjádřeným i jiným slovním druhem</p> <p>definuje podmět vyjádřený a nevyjádřený</p>	<p>základní větné členy</p> <p>rozvíjející větné členy</p>	
<p><i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i></p>	<p>rozliší druhy podstatných a přídavných jmen</p> <p>vysvětlí jejich pravopis</p> <p>vysvětlí použití podmiňovacího způsobu sloves</p> <p>zdůvodní pravopis shody podmětu s přísudkem</p> <p>roztřídí tvary zájmen a umí je</p>		OSV I/b

	správně použít v textu		
<i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i>	najde rozdíly mezi ukázkami spisovného a nespisovného jazyka roztřídí útvary národního jazyka (spisovná čeština, obecná čeština, nářečí) v textu vyhledá příklady užití obecné češtiny zdůvodní její užití	úvod v českém jazyku rozvrstvení národního jazyka na spisovnou češtinu, nářečí a obecnou češtinu	
Literární výchova			
<i>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</i>	popíše strukturu literárního díla objasní námět a téma díla popíše charakteristické vlastnosti a rysy hlavního hrdiny rozčlení kompozici literárního díla	povídka: Neruda, Čapek, Nepil ... román : Poláček, Bass, Štorch ...	
<i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i>	rozliší základní druhy divadelního umění zdramatizuje vybraný literární text shrne vlastní názory na zhlédnuté divadelní dílo	klasické drama: bratři Mrštníkové, Tyl, Čapek ... humoristická literatura : Jirotka, Steklač ...	MDV V/g
<i>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</i>	vyjádří vlastními slovy základní rysy literárních žánrů vytvoří vlastní literární text přednese vlastní literární text	pohádka : Erben, Němcová, Macourek, Čapek, Andersen, Wolker, Werich ... bajka : Ezop, Krylov, Olbracht ... poezie: lyrická (ústní lidová slovesnost) epická (Erben, Čelakovský, Wolker, Neruda ...)	
<i>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</i>	najde rozdílné znaky mezi poetickými, prozaickými a dramatickými díly nalezne příklady poezie, prózy a dramatu v knihách	báje, mýty, pověsti: Petiška, Lisická, Cibula, Jirásek, Cífka ... pověsti hradů a zámků	

7. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	<p>vytvoří otázky a odpovědi k přečtenému textu</p> <p>rozpozná podstatné informace</p> <p>třídí získané informace</p> <p>při práci s informačními zdroji dodržuje „etiku“ práce s informacemi (citace apod.)</p> <p>fakta vyčtená z textu rozebere v obsáhlejší rozsahu</p>	kritické čtení a naslouchání	
<i>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</i>	<p>zhledne televizní reklamu a porovná ji se zprávou</p> <p>rozliší její manipulační a informační složky</p> <p>uvede druhy reklam (komerční, politické, sociální) a motivy k jejich tvorbě</p>	funkce reklamy a její složky a motivy	MDV II/b
<i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i>	<p>adekvátně použije prostředky spisovné či obecné češtiny v konkrétní zadané dramatizované komunikační situaci</p> <p>rozezná metaforu, metonymii, přirovnání, rčení</p> <p>vysvětlí přísloví, pořekadla</p> <p>vyhledá a užije vhodné odborné názvy v různých stylech</p>	rozlišení jazykových prostředků v prostě sdělovacím, odborném, publicistickém a uměleckém stylu	
<i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i>	<p>dodrží pravidla spisovného jazyka</p> <p>formou her a prací s Pravidly českého pravopisu si rozšíří slovní zásobu</p> <p>ve cvičeních se zaměří na použití synonym, na úpravu textů, na užití vhodných slov v textu</p> <p>dodržuje slovosled v souvětích</p>	zásady dorozumívání, komunikační situace a komunikační záměr	
<i>v mluveném projevu připraveném i</i>	na základě aktivního pozorování a naslouchání spolužáka v	zásady dorozumívání a kultivovaného projevu	

<i>improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i>	<p>samostatněm vystoupení rozvíjí a hodnotí komunikační dovednosti v různých situacích</p> <p>cvičí techniku a výraz řeči,</p> <p>pohovoří na určité téma (společenské chování....)</p>		
<i>zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</i>	<p>připraví dialogy ve spisovné a zdvořilé formě, bez a s osobním zaujetím</p> <p>rozliší druhy konverzací - volný čas, cestování, vyřizování na úřadech, se kterými se setká v praxi (návaznost na OV)</p>	typy dialogů - formální a neformální, oficiální a neoficiální	
<i>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i>	<p>vyhledá v odborných textech, časopisech, encyklopediích, internetu základní údaje</p> <p>třídí je a písemně zpracuje</p> <p>napiše výtah, výpisky a porovná je</p> <p>cvičí čtení s porozuměním</p>	výtah, výpisky, čtení s porozuměním	
<i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i>	<p>na základě rozšířených znalostí napíše gramaticky, pravopisně, stylisticky správně text</p> <p>vyjadřuje se složitým souvětím a správně napíše interpunkci v jednoduchých podřadných souvětích</p> <p>užije obrazná pojmenování</p> <p>rozliší písemnou formu soukromých a úředních listin</p> <p>vyplní formuláře k žádostem, se kterými se setká na měst. úřadě.....</p>	<p>vertikální a horizontální členění textu (nadpisy, členění textu na odstavce, úpravy vět)</p> <p>interpunkce v jednoduchých podřadných souvětích</p> <p>objednávka, žádost, soukromý a úřední dopis</p>	
<i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému</i>	<p>vypracuje písemně samostatně vlastní texty- charakteristika kamaráda, literární postavy, líčení, životopis</p> <p>snaží se o zařazení svých příspěvků do školního časopisu</p>	písemné vypracování popisu, charakteristiky, subjektivně zbarveného popisu	MDV VII/a MDV VII/b MDV VII/c MDV VII/d

<i>psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>			
Jazyková výchova			
<i>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	<p>zdůvodní pravopis cizích slov</p> <p>uvede příklady nahrazování českými slovy</p> <p>vybere nejvhodnější jazykové prostředky pro určitý text</p> <p>zkombinuje užití českých a cizích jazykových výrazů</p> <p>zvládne spisovnou výslovnost českých i běžně užívaných cizích slov</p>	<p>slova přejatá</p> <p>vyhledávání cizích slov</p> <p>nahrazování cizích slov slovy domácími</p> <p>frekventovaná cizí slova</p>	<p>OSV I/a</p> <p>MDV VI/a</p>
<i>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i>	<p>uvede názvy osob, zvířat, prostředků, dějů, vlastností a pod.</p> <p>uvede příklady přechylování slov</p> <p>označí slova přechýlená</p> <p>uvede příklady slov tvořených různými předponami a příponami</p> <p>rozlišuje zkratky a zkratková slova</p> <p>vytvořená slova umí využít ve větách</p>	<p>obohacování slovní zásoby</p> <p>tvoření slov odvozováním, skládáním a zkracováním</p> <p>zkracování slov</p> <p>slova zkratková</p> <p>zkratky</p>	<p>MDV VI/a</p> <p>OSV XI/d</p>
<i>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</i>	<p>bezpečně zvládá vyhledávání v jednotlivých jazykových příručkách</p> <p>zváží využití konkrétní jazykové příručky</p> <p>zkombinuje použití různých jazykových příruček</p>	<p>jazykové příručky</p> <p>Pravidla českého pravopisu</p> <p>Slovník spisovné češtiny</p> <p>Stručná mluvnice česká a pod.</p>	<p>OSV I/b</p>
<i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i>	<p>rozdělí slovní druhy na ohebné a neohebné</p> <p>zvládne vytvořit příslovečné spřežky a využije je ve větách</p> <p>nahradí příslovce s opačným významem</p> <p>popíše stupňování příslovcí</p>	<p>slovní druhy a jejich funkce ve větě</p> <p>neohebné slovní druhy</p> <p>stupňování příslovcí</p>	

	uvede příklady stupňování příslovcí		
<i>využívá znalosti o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</i>	určí druhy vět užívá prostředky charakteristické pro jednotlivé věty definuje věcné významy slov vyhledá a vysvětlí rčení rozliší jednoznačná a mnohoznačná slova předvede využití citově zabarvených slov správně rozliší a použije citově zabarvená slova	druhy vět podle postoje mluvčího otázky doplňovací a zjišťovací sousloví rčení jednoznačná a mnohoznačná slova odborné názvy synonyma citově zabarvená slova	OSV VIII/a MDV I/e MDV VI/a
<i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i>	vyhledává a určí základní větné členy a rozvíjející větné členy určí podmět všeobecný uvede příklady vyjádření přísudku vysvětlí přísudek slovesný a jmenný vyjmenuje druhy vedlejších vět správně využije jejich použití rozliší jednotlivé druhy vedlejších vět uvede příklady spojovacích výrazů nahradí vedlejší větu větným členem a naopak rozliší druhy přívlastků	věty jednočlenné a dvojčlenné (i s nevyjádřeným podmětem) rozvíjející větné členy druhy přísudku druhy vedlejších vět různé typy přívlastků	
<i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i>	zvládne interpunkci ve větě i v souvětí definuje základní pravidla psaní velkých písmen předvede v různých pravopisných cvičeních znalost základních pravopisných jevů	psaní velkých písmen tvary jenž, jež různé pravopisné jevy shoda podmětu s přísudkem	
<i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a</i>	převéde text psaný nářečím do spisovného jazyka	spisovný a nespisovný jazyk	

<i>obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i>	uvede příklady použití obecné češtiny a zdůvodní její použití	obecná čeština	
Literární výchova			
<i>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</i>	přečte vybraný text ve vhodném frázování použije při četbě textu přiměřené tempo použije při rozboru literárních textů elementární literární pojmy	dobrodružná literatura: Bradbury, Stevenson, May, Tomeček, Verne, Hohlbein ... dívčí literatura: Lanczová, Řeháčková, Rudolf, Blytonová ...	
<i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo</i>	vybere si k samostatné četbě literární text přiměřený věku čtenáře volně reprodukuje přečtený text shrne základní myšlenky přečteného literárního díla	mezní situace v životě člověka: Kolárová, London, Marshall, Fischerová ... válka v literatuře: Bezděková, Fajtl ...	OSV I/b
<i>tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie</i>	začlení vhodně do vlastního poetického nebo prozaického textu na libovolné téma získané poznatky z literární teorie s vhodným výtvarným ztvárněním (ilustrace) vytvoří výstižný výtvarný doprovod k vlastnímu literárnímu textu	ze života dětí: Stýblová, Foglar ... básníci s kytarou a písničkáři: Kainar, Kryl, Vysockij...	OSV VII/a
<i>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</i>	zobecní základní rozdíl mezi literaturou uměleckou a věcnou vyjádří vlastními slovy smysl literatury populárně naučné a literatury faktu uvede příklady publicistického žánru	kronika: Kosmas, Dalimil... cestopis: Polo... soudničky: Těsnohlídek, Jahelka... naučné publikace	

Strategie pro naplnění klíčových kompetencí v 8. a 9. ročníku

kompetence k učení:

- vedeme žáky k efektivnímu učení
- nabídneme žákům škálu metod k ověření získaných poznatků z českého jazyka
- učíme žáky vyhledávat informace z různých zdrojů
- zadáváme žákům referáty, samostatné práce a na základě získaných poznatků je vedeme k jazykově a stylově správnému vyjadřování
- podporujeme samostatnost při řešení zadaných úkolů

kompetence k řešení problémů:

- prostřednictvím návštěv v knihovně podněcujeme u žáků pozitivní vztah k četbě
- učíme žáky pracovat s informacemi
- vedeme žáky ke kritickému i sebekritickému hodnocení zpracovaných samostatných prací

kompetence komunikativní:

- dbáme na formu žákova písemného i mluveného projevu
- učíme žáky dodržovat stanovená pravidla pro písemný i mluvený projev
- vedeme žáky ke zpracování referátů z přečtených knih
- dbáme na správné používání nonverbálních a paralingválních prostředků v mluveném projevu

kompetence sociální a personální:

- učíme žáky vytvářet příjemnou atmosféru při práci v týmu
- vedeme žáky k efektivní vzájemné spolupráci při řešení zadaných problémových úkolů

kompetence občanská:

- seznamujeme žáky s naším literárním kulturním dědictvím
- vytváříme ve stylistice modelové situace, které vznikají při jednání na úřadech

kompetence pracovní:

- motivujeme žáky k přípravě na hodiny ČJ
- vedeme žáky k rozvíjení vztahu k mateřskému jazyku a jeho využití v běžném životě

8. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	rozliší ve čteném nebo slyšeném textu fakta od subjektivních názorů pomocí různých informačních zdrojů si vytvoří objektivní pohled na danou problematiku	kritické čtení a naslouchání	OSV XI/a OSV VI/b
<i>rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</i>	vyhledá různé slohové útvary v literárních ukázkách odliší subjektivní sdělení od objektivního definuje komunikační záměr ukázky uvede příklady subjektivně zabarveného sdělení a sdělení objektivního	souhrnné poučení o slohu	MDV III/a MDV VI/a
<i>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a</i>	rozpozná manipulativní komunikaci zaujme k ní kritický postoj	jednoduchá úvaha	OSV IX/a MDV VI/a MDV VI/b MDV VI/c

<i>zaujímá k ní kritický postoj</i>	zpracuje úvahu na téma média uplatní v ní vlastní zkušenosti, postoje a názory		
<i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i>	dokáže vyjádřit vlastní názory a postoje zobecní získané poznatky a vhodně využije jazykové prostředky pro vyjádření svého názoru	jednoduchá úvaha	OSV IX/a MDV VI/a MDV VI/b MDV VI/c
<i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i>	vhodně zvolí jazykové prostředky odliší subjektivně zabarvené prostředky systematicky vybírá vhodné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru postupuje systematicky vyhledá vnitřní souvislosti	jednoduchý výklad	MDV VI/a MDV VI/b
<i>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i>	odliší mluvený projev od psaného vhodně využívá znalosti z českého jazyka pohotově reaguje na otázky vybere a použije vhodné nonverbální prostředky využije pomlku, tempo, důraz ap. vhodně dovede zařadit jednotlivá důležitá fakta připraví si mluvnické cvičení na vhodné téma	jednoduchý výklad	MDV VI/a MDV VI/b
<i>zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</i>	vytvoří vlastní mluvnické cvičení na volné téma obhájí svůj názor zareaguje na připomínky učitele nebo žáků dodrží pravidla komunikace a dialogu	mluvnická cvičení na volné téma	OSV IX/a MDV VI/a MDV VI/b MDV VI/c
<i>využívá základy studijního čtení -</i>	vybere hlavní myšlenky z textu	výtah a výpisek	OSV I/b

<i>vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i>	zformuluje stručné poznámky ve formě výtahu nebo výpisku samostatně zpracuje učební látku jiných předmětů		
<i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i>	uspořádá informace s ohledem na jejich účel dodrží pravidla správného mezivětného navazování	výtah a výpisek	OSV I/b
<i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>	vypracuje osnovu pro subjektivně zbarvený popis vhodně využije jazykové prostředky dokáže vybrat subjektivně zbarvené prostředky využije slova citově zbarvená	líčení	OSV VIII/d
Jazyková výchova			
<i>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	nahradí přejatá slova slovy domácími zdůvodní použití cizích slov zvládne výslovnost českých a cizích slov	přejímání slov z cizích jazyků vyhledávání slov cizího původu nahrazování slov cizího původu slovy domácími výslovnost frekventovaných obecných jmen a cizích jmen vlastních	MDV VI/a
<i>rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i>	shrne způsoby obohacování slovní zásoby a uvede příklady ke slovům cizího původu přiřazuje slova domácí uvede příklady slov s jiným významem než původním vyhledá a dokáže vysvětlit	obohacování slovní zásoby přejímání slov z cizích jazyků slova získávající jiný význam	

	přenesená pojmenování ve frazémehch		
<i>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</i>	samostatně vyhledá různé jazykové problémy bezpečně zvládne práci s jazykovými příručkami	práce s jazykovými příručkami	
<i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i>	identifikuje bezpečně všechny slovní druhy uvede příklady skloňování přejatých cizích slov a umí je použít v textu určí slovesný rod, vid uvede příklady použití přihadí slovesa do slovesných tříd a určí jejich vzory	slovní druhy a jejich funkce ve větě skloňování jmen přejatých a cizích, jmen vlastních slovesný vid a rod slovesné třídy a vzory	
<i>využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</i>	uvede příklady různých spojovacích výrazů vytvoří příklady vložených vedlejších vět roztřídí různé spojovací výrazy a využije je v textu	vložení věty vedlejší do vět hlavních interpunkce v souvětí správná komunikace	MDV I/f
<i>rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí</i>	uvede druhy poměrů mezi větami hlavními uvede různé příklady a určí je vysvětlí poměry u větných členů a souřadně spojených vedlejších vět vyjmenuje typy přívlastků určí je a využije je ve větách	významový poměr mezi větami hlavními souřadně spojené věty vedlejší a větné členy typy přívlastků	
<i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i>	vybere z vět pravopisné jevy, určí je a umí použít zvládne pravopis lexikální, slovtvorný a morfologický aplikuje bezpečně psaní interpunkce v souvětí	pravopisné jevy věta jednoduchá souvětí spojovací výrazy	OSV I/b
<i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i>	porovná různé slovanské jazyky definuje spisovný jazyk vyjmenuje některé druhy nářečí	slovanské jazyky ukázky slovanských jazyků útvary českého jazyka	MDV IV/c

	převede text do spisovného jazyka vyjmenuje útvary českého jazyka	jazyková kultura spisovný jazyk obecná čeština nářečí převádění textu do spisovné češtiny	
Literární výchova			
<i>uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla</i>	vyhledá v literárních ukázkách hlavní téma a motivy literárního díla vlastními slovy interpretuje smysl literární ukázky	ústní lidová slovesnost počátky písemnictví : Bible, Epos o Gilgamešovi, Olbracht... dvorská literatura (trubadúři) : Kosmas, Dalimil, Karel IV., Hus...	VMS I/e
<i>rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele</i>	vysvětlí základní znaky literárních okruhů a žánrů, porovná je a uvede příklady autorů a děl v české i světové literatuře porovná charakteristické znaky daných literárních děl	romantismus a realismus (19. st.) : Dobrovský, Jungmann, Palacký, Mácha, Erben, Němcová, Borovský, Čelakovský, Tyl, Jirásek, Neruda, Hugo, Dumas st., Verne, Twain...	MDV IV/a
<i>uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře</i>	vlastními slovy shrne charakteristické znaky literárních směrů a uvede jejich významné představitele v české i světové literatuře objasní vynález knihtisku pro rozšíření literatury mezi širší vrstvy lidu	renesance a humanismus (14.-16. st.) : Shakespeare, Blahoslav, Hájek z Libočan...	
<i>vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích</i>	vyhledá v různých informačních zdrojích charakteristiku základních literárních žánrů uvede příklady autorů a ukázky z jejich děl	baroko, klasicismus a osvícenství (17.-18.st.) : Molière, La Fontaine, Komenský, Defoe, Swift...	VMS I/c

9. ročník

Očekávané výstupy z RVP	Školní výstupy	Učivo	Průřezová témata
Komunikační a slohová výchova			
<i>odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek</i>	vybere podstatná fakta a umí je seřadit podle důležitosti odliší fakta od osobních názorů a hodnocení	charakteristika charakteristika literárních postav	OSV VI/b OSV XI/a

<i>nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji</i>	vystihne povahu člověka, jeho schopnosti, zájmy, zvláštnosti		
<i>rozděluje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru</i>	vybere různé styly z učebnic, beletrie, novin, časopisů a internetu zdůvodní použití jazykových prostředků rozliší subjektivní a objektivní sdělení autora rozpozná komunikativní záměr	funkční styly styl hovorový, odborný, umělecký, administrativní, řečnický	MDV I/a MDV I/b MDV I/c MDV I/d MDV I/e MDV I/f
<i>rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj</i>	vytvoří vlastní úvahu na volné téma uplatňuje v ní vlastní zkušenosti, názory a postoje rozpozná manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujme k ní kritický postoj	úvaha	OSV IX/a MDV V/a MDV V/b MDV V/c MDV V/d MDV V/e MDV V/f MDV V/g MDV V/h
<i>dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci</i>	dokáže vysvětlit svůj komunikační záměr dá do souvislosti jednotlivá fakta vhodně využije jazykové prostředky hodící se pro danou situaci obhájí svůj vlastní názor	úvaha	OSV IX/a MDV V/a MDV V/b MDV V/c MDV V/d MDV V/e MDV V/f MDV V/g MDV V/h
<i>odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru</i>	zpracuje osnovu výkladu na základě výběru vhodných jazykových prostředků zdůvodní použití spisovných jazykových prostředků a odborné terminologie	výklad	MDV - I/c MDV - VI/a MDV - VI/b
<i>v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči</i>	dokáže obhájit svůj názor v připraveném i improvizovaném projevu využije vhodně verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků	diskuse	OSV VIII/e OSV VIII/g OSV VIII/h OSV IX/a MDV II/a MDV II/b MDV II/c MDV II/d MDV II/e MDV II/f
<i>zapojuje se do</i>	zapojí se do diskuse ve třídě	diskuse	OSV VIII/e

<i>diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu</i>	vhodně využije svých znalostí získaných z masmédií k vytvoření vlastního názoru dodrží zásady vzájemné komunikace využije všech svých poznatků z ostatních předmětů		OSV VIII/g OSV VIII/h OSV IX/a MDV II/a MDV II/b MDV II/c MDV II/d MDV II/e MDV II/f
<i>využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát</i>	zvládá práci s textem vyhledá klíčová slova a zformuluje hlavní myšlenky textu definuje vnitřní souvislosti a dokáže je vysvětlit	výtah a výpisek	
<i>uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování</i>	definuje přehledně své myšlenky vyhledá v krásné literatuře příklady fejetonu vytvoří proslov na určité téma	fejeton proslov	MV IV/c
<i>využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů</i>	vyhledá v umělecké literatuře příklady subjektivně zbarveného popisu porovná subjektivně zbarvený popis s jinými slohovými útvary zdůvodní použití vybraných jazykových prostředků zpracuje svůj příklad fejetonu na základě svých dispozic a zájmů	líčení subjektivně zbarvený popis fejeton	OSV VIII/d
Jazyková výchova			
<i>spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova</i>	správně vyslovuje hlásky a hláskové skupiny uvede příklady správného kladení přízvuku označí větnou melodii, tempo a kladení pauz v běžné komunikaci	zvuková stránka jazyka spodoba znělosti slova neslabičná přízvuk větná melodie	MDV VI/a
<i>rozlišuje a příklady</i>	definuje věcné významy slov	slovní zásoba a význam	

<p><i>v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh</i></p>	<p>uvede příklady při práci se slovníkem</p> <p>nalezne odborné termíny v ostatních vyučovacích předmětech</p> <p>uvede příklady hry se slovy, pracuje s různými slovníky, definuje význam slova</p> <p>rozezná synonyma, homonyma a antonyma</p> <p>vyhledá přenesená pojmenování a frazémy a uvede příklady</p>	<p>slova</p> <p>slovo a sousloví</p> <p>rozvoj slovní zásoby</p> <p>jádro slovní zásoby</p> <p>odborné názvy</p> <p>význam slova - synonyma, homonyma, antonyma</p> <p>význam základu slova</p> <p>slova domácí a mezinárodní</p>	
<p><i>samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami</i></p>	<p>obhájí nebo vyvrátí svůj názor při práci s jazykovými příručkami</p> <p>vysvětlí jazykové jevy</p> <p>vyřeší s pomocí příruček složité jazykové jevy</p>	<p>práce s jazykovými příručkami</p>	<p>OSV I/b</p>
<p><i>správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci</i></p>	<p>rozliší jednotlivé slovní druhy</p> <p>vyskloňuje různá jména a využije je při slohu</p> <p>zařadí ke vzorům přídavná jména, zájmena a číslovky</p> <p>zvládne nahrazování slovesa být jinými plnohodnotnými slovesy</p> <p>vyhledá příslovečné spřežky a užije je při práci a textem</p>	<p>tvarosloví</p> <p>všechny slovní druhy</p> <p>stupňování přídavných jmen</p> <p>pomocné sloveso být</p> <p>druhy příslovcí</p> <p>druhy předložek a spojek</p> <p>mluvnické významy jmen a sloves</p>	
<p><i>využívá znalosti o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace</i></p>	<p>zvládá interpunkci při psaní volných přívlastků, vsuvek, samostatných větných členů</p> <p>odliší doplněk od příslovečného určení</p> <p>určí rozdíly ve stavbě věty a souvětí a vhodně využije znalosti při vlastní tvorbě textu</p>	<p>různé druhy přísudku</p> <p>druhy přívlastku</p> <p>vsuvka</p> <p>samostatný větný člen</p> <p>věta neúplná</p> <p>přístavek</p>	<p>OSV VIII/d</p>
<p><i>rozlišuje významové vztahy gramatických</i></p>	<p>zvládne pravopis různých typů vět</p>	<p>věty podle postoje mluvčího,</p>	

<i>jednotek ve větě a v souvětí</i>	<p>pozná jednotlivé větné členy a určí je</p> <p>vyhledá rozdíly mezi větou dvojčlennou a jednočlennou</p> <p>zvládne interpunkci různých druhů přívlasků</p> <p>definuje pravopis přímé řeči v textu</p> <p>specifikuje významový poměr hlavních vět a větných členů</p>	<p>mluvnický zápor</p> <p>věta jednoduchá a souvětí skladební dvojice</p> <p>shoda, řízenost, přimykání, dvojčlenné a jednočlenné věty</p> <p>sponová slovesa</p> <p>věta řídicí a závislá</p> <p>podřadné a souřadné souvětí, řeč přímá a nepřímá</p>	
<i>v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí</i>	<p>vysvětlí a použije pravopis ú/ů, s/z, i/y, bě/bje, vě/vje, pě/pje, mně/mě a dělení slov</p> <p>definuje pravopis přídavných a podstatných jmen</p> <p>vysvětlí a použije pravopis stupňování přídavných jmen a příslovcí</p>	<p>pravopis lexikální</p> <p>pravopis tvaroslovný</p> <p>pravopis skladebný</p>	
<i>rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití</i>	<p>seznámí se s ukázkami slovanských jazyků</p> <p>aplikuje své znalosti na práci s různými ukázkami textu literatury starší a současné</p> <p>zobecní a vybere nejdůležitější prohrěšky proti spisovnému jazyku</p> <p>porovná jednotlivé disciplíny jazykovědy</p>	<p>obecné výklady o jazyce</p> <p>řeč, jazyk</p> <p>projev mluvený a psaný</p> <p>slovanské jazyky</p> <p>vývoj jazyka</p> <p>útvary českého jazyka</p> <p>jazykověda</p> <p>jazyková kultura</p>	MV IV/c
Literární výchova			
<i>rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora</i>	<p>rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu probíraných autorů</p> <p>zvládne přednes vhodných literárních textů vybraného autora</p>	<p>1. sv. válka v literatuře: Hašek, Šrámek, Remarque, Exupéry...</p> <p>meziválečná literatura : Wolker, Bezruč, Čapek, Voskovec a Werich, Bass, Poláček...</p>	VDO IV/c
<i>formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení</i>	<p>sdělí své dojmy z individuální četby v hodinách čtenářských besed a ze zhlédnutých divadelních a filmových představení v kině, divadle,</p>	<p>polistopadová tvorba: Solženicyn, Orwell, Bradbury, Tolkien, Vysockij, Hailey, Viewegh, Nesvadba, Kohout,</p>	

<i>a názory na umělecké dílo</i>	televizi ap.	Škvorecký...	
<i>rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty</i>	vysvětlí pojmy oficiální, exilová, samizdatová a konzumní literatura a uvede příklady autorů a děl objasní smysl literatury v boji proti jakékoli formě diktatury	literatura a divadlo po roce 1948: Nezval, Seifert, Kaplický, Tomeček, Hrabal, Páral, John, Osvobozené divadlo, Semafor, Svěrák a Smoljak...	
<i>porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování</i>	porovná různé zpracování téhož námětu v literatuře, filmu, divadle (válka, mezilidské vztahy, problémy současné mládeže) objasní smysl literatury v životě	2. sv. válka v literatuře: Hrubín, Drda, Pavel, Otčenášek, Aškenázy...	